

Зеліско І. М., д.е.н., професор
Носов Д.Ю., магістр
Державний університет телекомунікацій

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті представлено сучасні вектори інформаційної підтримки інноваційної діяльності підприємств. Виявлено властивості інформаційних технологій в системі менеджменту підприємства. Обґрунтовано основні складові системи інформаційної підтримки інноваційної діяльності підприємств.

Ключові слова: інформаційна підтримка, інформаційне забезпечення, інформаційне середовище, інноваційна діяльність підприємства, інформаційно-комунікаційні технології, науково-технічний прогрес.

Постановка проблеми. Глобальна економічна трансформація та виклики, що постали перед Україною, супроводжується значним зростанням рівня технологічності суспільного відтворення в світі. Прискорення економічного розвитку всіх галузей національної економіки, що супроводжується євроінтеграційним поступом, вимагає формування інноваційних засад діяльності вітчизняних підприємств та їх подальшого інноваційного розвитку.

Обраний Україною вектор євроінтеграційного поступу вимагає наближення національної економічної системи до економічних систем країн Європейського Союзу. Тому важливим є питання запровадження моделі інноваційного розвитку. Формування системи управління інноваційним розвитком підприємств повинно забезпечуватися оперативним реагуванням та швидкою адаптацією до впливів глобальних та локальних чинників.

Сучасні світові тенденції економічного розвитку країн стимулюють необхідність та безальтернативність побудови моделі пришвидшеного інноваційного розвитку.

Підприємство не може здійснювати ефективну діяльність та досягти високої конкурентоспроможності без застосування сучасних інформаційних технологій. Інформатизація бізнесових процесів змінює сучасні підходи до управління діяльністю підприємства, що ґрунтується на інноваційному векторі розвитку. Отже, актуальними є інформаційні детермінанти розвитку підприємств на засадах інноваційності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Над дослідженням проблеми інноваційної діяльності підприємств та застосування в цих процесах інформаційної підтримки працювали такі вчені, як В. Александрова, О. Амоша, О. Волков, Л. Воротіна, В. Геєць, О. Гудзь, І. Зеліско, С. Ілляшенко, Н. Краснокутська, Л. Лазоренко, П. Стецюк, В. Федоренко та інші.

Однак, незважаючи на значну кількість публікацій, їх наукове та практичне значення, питання інформаційної підтримки інноваційних процесів на підприємствах потребують уточнення та розвитку. Недостатньо дослідженими залишаються питання, які стосуються теоретико-методологічного обґрунтування підходів щодо інформаційної підтримки інноваційних процесів підприємств.

Метою статті є виявлення сучасних трендів та складових інформаційної підтримки інноваційного розвитку підприємств та виявлення властивостей інформаційних технологій в системі менеджменту підприємства.

Вклад основного матеріалу. Розвиток інформаційних технологій та застосування їх в бізнесі створює принципово нові можливості для менеджменту компаній та генерує конкурентні переваги підприємства. Володіння якісною, своєчасною та достовірною інформацією забезпечує функціонування підприємства за існуючих обмежень у ресурсному забезпеченні та за наявних економічних дисбалансів галузевого середовища. Успішне функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання залежить, перш за все, не від вдосконалення внутрішньогосподарської діяльності, а від того, наскільки інформаційні технології задовільняють вимоги системи управління [3].

На сьогодні в Україні пріоритетним трендом розвитку підприємств є являється комп'ютеризація технологічних та управлінських процесів. Найвищий рівень використання комп'ютерів у роботі зафіксовано на підприємствах банківської галузі та страхування (98,6%), найнижчий – в галузі готельно-ресторанного бізнесу (80,7%). Відправною точкою має стати усвідомлення того факту, що технологія здатна вплинути на будь-який вид діяльності в ланцюжку цінності. На додаток до уважного вивчення ланцюжка цінності компанія повинна розглянути і можливість зміни сфери конкуренції за допомогою інформаційних технологій. Американські дослідники фіксують переваги інвестицій в ІТ у порівнянні з інвестуванням основного капіталу. Але віддача для підприємств в Україні запізнюється приблизно на 3 роки [6].

Характерними ознаками та властивостями інформаційних технологій в системі менеджменту підприємства є :

- входження в глобальний інформаційний простір, що забезпечує ефективне інформаційне забезпечення, доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення своїх потреб в інформаційних продуктах і послугах;
- становлення та наступне домінування в економіці нових технологічних устроїв, що базуються на масовому використанні інформаційних технологій, які ведуть до появи нових форм економічної діяльності (е-комерція, дистанційне співробітництво тощо);
- участь у розвитку ринку інформації та знань, як факторів виробництва на додаток до ринків природних ресурсів, праці й капіталу, перехід інформаційних ресурсів підприємства в реальні ресурси економічного розвитку й перетворення інформації в товар;
- підвищення рівня професійного розвитку за рахунок удосконалення системи дистанційної освіти й розширення можливостей систем інформаційного обміну на міжнародних, регіональних рівнях, підвищення ролі кваліфікації, професіоналізму та здібностей як найважливіших характеристик послуг праці [5].

Тобто метою інформаційної підтримки підприємств є забезпечення його сталого економічного і фінансового розвитку, зростання конкурентоспроможності на засадах інноваційної діяльності у турбулентному ринковому просторі.

Для досягнення цієї мети, підприємству, необхідно мати достатній певного якісного рівня обсяг матеріальних, технічних, інформаційних, трудових, фінансових, комунікаційних ресурсів, які утворюють основу інноваційного розвитку та побудувати раціональну ієрархію взаємодій, ланцюгів та взаємної комунікаційної підпорядкованості для превентивної протидії наявним та імовірним загрозам і ризикам [2].

Сучасні інформаційні технології створюють необхідне підґрунття підприємствам для відповідної реакції на зміну кон'юнктури ринку та галузевих трендів. Більшість підприємств України використовують інформацію переважно безсистемно, тоді як частка, яка припадає на функції інформаційного забезпечення, є досить вагомою. Маленькі підприємства можуть використовувати інформаційні технології, щоб мати можливість виживати поряд з великими. Вони можуть координувати дії типу виконання замовлень або стеження за інвентарем, маючи невеликий кадровий склад менеджерів.

Великі підприємства можуть використовувати інформаційні технології, щоб досягти частини маневровості та чутливості маленьких підприємств. Нині постає досить гостра необхідність інформаційної модернізації багатьох вітчизняних підприємств, проте це здійснено незначною кількістю підприємств [1].

На думку І. Нетреба [4, с. 55], система інформаційної підтримки інноваційних процесів на підприємстві – це система управління господарською діяльністю підприємства, що дає змогу апарату управління приймати обґрунтовані рішення у сфері інноваційної діяльності на основі якісної та достовірної, повної та своєчасної інформації, яка надходить за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Таким чином, основні складові системи інформаційної підтримки інноваційних процесів – це база даних ресурсного забезпечення різних етапів інноваційної діяльності, показники оцінювання ефективності інноваційної діяльності, дані, що характеризують ступінь реалізації стратегії інноваційної діяльності підприємства, показники оцінювання інноваційного потенціалу підприємства [6].

Основними шляхами інформаційної підтримки розвитку інноваційної діяльності підприємства є: формування, обробка, використання, зберігання та підтримка в актуальному режимі інформації та знань; забезпечення системи управління нормативно-правовою, довідково-аналітичною, методичною, прогнозною та поточною інформацією.

Висновки. Використання інформаційних технологій для підтримки інноваційних процесів підприємства сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємства, в основу якої покладені інтенсивні фактори розвитку – знання, інформація, сучасні технології обробки і передачі даних. Інформаційна підтримка інноваційної діяльності є необхідною умовою прийняття своєчасних рішень апаратом управління підприємства. Якісна інформаційна підтримка інноваційних процесів дає змогу отримувати необхідні специфічні дані внутрішнім користувачам, що задіяні на різних етапах виробництва наукомісткої продукції.

З іншого боку – це можливість надання загальної інформації – консолідованих звітів про витрати зовнішнім інвесторам, що зацікавлені у результатах інноваційної діяльності, а також один зі шляхів залучення нових капіталовкладень у діяльність підприємства.

Список використаної літератури

1. Завадський Й.С. Менеджмент. Київ: ЄУ, 2002. 583 с.
2. Зеліско І. М., Сосновська О. О., Ху Сунцзе. Розвиток інформаційного суспільства як домінанта інноваційного зростання. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2019. № 1 (27). С. 33-39.
3. Легомінова С.В. Інформаційне суспільство як платформа забезпечення конкурентоспроможності підприємств. *Економіка і суспільство.* 2017. №8. С. 286-290.
4. Нетреба І. Впровадження системи інформаційної підтримки інноваційної діяльності на промисловому підприємстві. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка.* Київ: ВПЦ «Київський університет». 2013. № 145. С. 55-56.
5. Сосновська О.О. Інформаційна безпека як стратегічна складова економічної безпеки підприємства. *Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку в умовах інституційних перетворень глобального середовища: матеріали VIII Міжнародної наук. – прак. конференції (м. Одеса, 28-29 вересня 2018 р.).* Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2018. С. 77-80.
6. Gudz O., Prokopenko N. Management of the Innovative Developments in Terms of the Digital Economy: Transformation of Organizational Mechanisms (Управління інноваційним розвитком підприємств в цифровій економіці: трансформація організаційних механізмів) *Management of innovative development the economic entities: collective monograph / ed. by M. Bezpartochnyi, I. Britchenko in 2 Vol.* Higher School of Social and Economic, Przeworsk: Wydawnictwo I Drukarnia Nova Sadec, 2018. Vol. 1. pp. 55 – 63.

REFERENCES

1. Zavadskiy, I.S. (2002) Menegment [Management]. Kyiv: EU.
2. Zelisko, I. M., Sosnovs'ka ,O. O., Hu, Sunje. (2019) Rozvytok informatsiynoho suspil'stva yak dominanta innovatsiynoho zrostannya [Development of information society as a dominant of innovative growth]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, (1 (27)), 33-39.
3. Legominova, S.V. (2017). Informatsiine suspilstvo yak platforma zabezpechennya konkurentospromozhnosti pidprytymstv [Information society as a platform for enterprise competitiveness]. *Ekonomika i suspilstvo*, (8), 286-290.
4. Ntreba, I. (2013) Vprovadzheniya systemy informatsiynoyi pidtrymky innovatsiynoyi diyal'nosti na promyslovomu pidpryyemstvi [Implementation of the system of information support of innovation activity at an industrial enterprise]. *Visnyk Kyuyivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, (145), 55-56.
5. Sosnovs`ka, O.O. (2018). Informatsiina bezpeka yak strategichna skladova ekonomichnoi bezpeki pidpriemstva [Information security as a strategic component of the enterprise's economic security]. In *Strategichni prioriteti sotsialno-ekonomichnogo rozvitku v umovah institutsiynih peretvoren globalnogo seredovischa* (77-80). Odesa: ONU imeni I. I. Mechnikova
6. Gudz, O., Prokopenko, N. (2018). Management of the Innovative Developments in Terms of the Digital Economy: Transformation of Organizational Mechanisms *Management of innovative development the economic entities*. Higher School of Social and Economic, Przeworsk: Wydawnictwo I Drukarnia Nova Sadec.

ZELISKO INNA, NOSOV DMITRIY. INFORMATION SUPPORT FOR INNOVATIVE ACTIVITIES OF ENTERPRISES. *The article presents modern vectors of information support of innovative activity of enterprises. The properties of information technologies in the enterprise management system are revealed. The main components of the system of information support of innovative activity of enterprises are substantiated.*

Keywords: *information support, information support, information environment, innovative activity of the enterprise, information and communication technologies, scientific and technical progress.*

ЗЕЛИСКО ИННА МИХАЙЛОВНА, НОСОВ ДМИТРИЙ ЮРЬЕВИЧ. ИНФОРМАЦИОННАЯ ПОДДЕРЖКА ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ. *В статье представлены современные векторы информационной поддержки инновационной деятельности предприятий. Выявлены свойства информационных технологий в системе менеджмента предприятия. Обоснованы основные составляющие системы информационной поддержки инновационной деятельности предприятий.*

Ключевые слова: *информационная поддержка, информационное обеспечение, информационная среда, инновационная деятельность предприятия, информационно-коммуникационные технологии, научно-технический прогресс.*